

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ โดยมีผู้สอบบัญชีที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 325 ราย จากแบบสอบถามที่แจกทั้งหมด 500 ชุด ทำให้ทราบถึงผลกระทบการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร สรุปได้ตามลำดับ

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีผลกระทบต่อการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ ในองค์ประกอบ 4 ด้าน พบว่า

1. องค์ประกอบด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานการตรวจสอบ พบว่า ความคิดเห็นในด้านภาพรวมด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานการตรวจสอบ ที่มีผลกระทบต่อการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.35$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีผลกระทบต่อการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ 5 ลำดับแรก คือ การกำหนดการตรวจสอบความถูกต้องของงบการเงิน ($\bar{X} = 1.50$) รองลงมาคือการขาดความเป็นอิสระ ($\bar{X} = 1.42$) และการตรวจสอบความถูกต้องในส่วนที่เป็นสาระสำคัญทางด้านภาษี ($\bar{X} = 1.41$) และ การถูกจำกัดขอบเขตในการตรวจสอบ ($\bar{X} = 1.38$) และการตรวจสอบการปรับปรุงกำไรสุทธิ/ขาดทุนสุทธิ ($\bar{X} = 1.37$) ส่วนข้อเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 1.65$) มีจำนวน 2 ข้อ คือ การจัดแนวการสอบบัญชี และ การจัดทำกระดาษทำการ
2. องค์ประกอบด้านการรายงานตรวจสอบและรับรองบัญชี พบว่า ความคิดเห็นในแบบรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี ของผู้สอบบัญชีที่มีผลกระทบต่อการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.18$) และส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การแสดงข้อยกเว้นหากมีความผิดปกติ ($\bar{X} = 1.17$)
3. องค์ประกอบด้านคุณภาพการตรวจสอบ พบว่า ความคิดเห็นในด้านคุณภาพการ

ตรวจสอบของผู้สอบบัญชีที่มีต่อปัญหาการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.33$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ ด้านคุณภาพการตรวจสอบ ระดับมาก คือ มีการติดตามผล ($\bar{X} = 1.33$) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ งานตรวจสอบเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 1.18$)

4. องค์ประกอบด้านความเสี่ยงในการตรวจสอบ พบว่าความคิดเห็นในด้านความเสี่ยงในการตรวจสอบ ที่มีผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ อยู่ในระดับมาก คือ จำนวนตัวเลขผิดพลาด ($\bar{X} = 1.74$) และ รองลงมา คือ บันทึบบัญชีผิดพลาด ($\bar{X} = 1.69$) และ ประสิทธิภาพและความรู้ของผู้บริหาร ($\bar{X} = 1.49$) และ รายการที่ผิดปกติเช่นวิธีการปฏิบัติที่ซับซ้อน ($\bar{X} = 1.44$) และ ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของระบบสารสนเทศที่ไม่ได้มาตรฐานจึงทำให้เกิดความผิดพลาด ($\bar{X} = 1.43$) และ ปัญหาการได้มาซึ่งหลักฐานหรือเอกสาร การตรวจสอบที่ไม่เพียงพอและเหมาะสม จึงทำให้เกิดความผิดพลาด ($\bar{X} = 1.40$) และส่วนที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ ($\bar{X} = 1.39$)ตามลำดับ

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้คือ เพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ ดังนั้นเพื่อให้ได้คำตอบในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานในการศึกษาด้วยสมมติฐานที่ 1 สมมติฐานที่ 2 สมมติฐานที่ 3 สมมติฐานที่ 4 และ สมมติฐานที่ 5 สรุปได้ดังนี้

ผู้สอบบัญชีที่ประกอบวิชาชีพสอบบัญชี มีจำนวน 325 คน ได้มีการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า ผู้สอบบัญชีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ ในด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน การตรวจสอบ ด้านการรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี ด้านคุณภาพการตรวจสอบ และด้าน ความเสี่ยงในการตรวจสอบ แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า ผู้สอบบัญชีที่มีประสบการณ์ในการตรวจสอบ แตกต่างกัน ส่งผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ ในด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน การตรวจสอบ และด้านความเสี่ยงในการตรวจสอบ แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 พบว่า ผู้สอบบัญชีที่มีตรวจสอบบัญชีรายได้ของธุรกิจ ในด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานการตรวจสอบ และด้านความเสี่ยงในการตรวจสอบแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 พบว่า ผู้สอบบัญชีที่มีการตรวจสอบบัญชีประเภทของธุรกิจ ในด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานการตรวจสอบ ด้านการรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี และ ด้านความเสี่ยงในการตรวจสอบ แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 5 พบว่า ผู้สอบบัญชีที่มีการตรวจสอบบัญชีของธุรกิจที่มีทุนจดทะเบียน แตกต่างกันมีผลกระทบต่อการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจในด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานการตรวจสอบ ด้านการรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี ด้านคุณภาพการตรวจสอบ และด้านความเสี่ยงในการตรวจสอบแตกต่างกัน

การอภิปรายผล

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นไปตามมาตรฐานและวัตถุประสงค์ในการวิจัย ผลได้จากการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

ด้านระดับการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า ผู้สอบบัญชีที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีผลกระทบต่อการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ ผู้สอบบัญชีที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกันมีผลกระทบต่อการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ ในด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานการตรวจสอบ ด้านการรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี ด้านคุณภาพการตรวจสอบ และ ด้านความเสี่ยงในการตรวจสอบ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ คุณากร เต็มเวชชยานนท์ (2553) ปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการตรวจสอบบัญชี และ จำนวนชั่วโมงในการเข้าอบรมในปี ที่ผ่านมาไม่มีผลต่อระดับปัญหาในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ยกเว้นเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานต่างกัน การศึกษา พบว่า จะมีผลต่อปัญหาในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านประสบการณ์การทำงาน ผลการศึกษา พบว่า ผู้สอบบัญชีที่มีประสบการณ์ในการตรวจสอบแตกต่างกัน ส่งผลกระทบต่อการตรวจสอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ ในด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานการตรวจสอบ และ ด้านความเสี่ยงในการตรวจสอบ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัจฉราวดี ถ้ำเลิศ (2548) ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในการตรวจสอบกองทุนรวม พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีความรู้ความเข้าใจในการตรวจสอบกองทุนรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าเพศ เป็นปัจจัยที่มีผล ต่อ

ระดับความรู้ความเข้าใจของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในการตรวจ สอบกองทุนรวม ส่วนอายุ ระดับการศึกษา และ อายุการทำงานหรือประสบการณ์ในอาชีพเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในการตรวจสอบกองทุนรวม

ด้านรายได้ของธุรกิจ ผลการศึกษา พบว่า ผู้สอบบัญชีที่มีตรวจสอบบัญชีรายได้ของธุรกิจ ในด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานการตรวจสอบ และ ด้านความถี่ในการตรวจสอบ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมชาย ชันตระกูล (2549) ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล พบว่า นักบัญชีมีความรู้ ความเข้าใจต่อการคำนวณกำไรสุทธิ เพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้ ระดับความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ระดับการศึกษาและ ประสบการณ์ในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่อง อายุ ระดับตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และ จำนวนหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่ไม่มีผลทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านประเภทของธุรกิจ ผลการศึกษา พบว่า ผู้สอบบัญชีที่มีการตรวจสอบบัญชีประเภทของธุรกิจ ในด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานการตรวจสอบ ด้านการรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี และ ด้านความถี่ในการตรวจสอบ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรีชา สินไชย (2547) ศึกษาเรื่อง ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีในเขตจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีมีระดับความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ในหมวด 2 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี หมวด 3 ผู้ทำบัญชี และ บทเฉพาะกาลในระดับมาก แต่มีระดับความรู้หมวด 5 บท กำหนดโทษในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้ระดับความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ระดับการศึกษา ขนาดของธุรกิจ ประเภทธุรกิจ และการรับรู้ข่าวสาร แต่อายุ ระยะเวลาที่รับผิดชอบงานด้านบัญชี และการเข้ารับการอบรมไม่ทำให้ระดับความรู้ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับเรื่องความคิดเห็น ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีมีระดับความคิดเห็นใน หมวด 2 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี และ บทเฉพาะกาลในระดับเห็นด้วย และมีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจใน หมวด 3 ผู้ทำบัญชี และ หมวด 5 บทกำหนดโทษ ปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราช บัญญัติการบัญชี

พ.ศ. 2543 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ขนาดของธุรกิจ ประเภทธุรกิจและการรับรู้ข่าว สาร แต่ ระดับการศึกษา อายุ ระยะเวลาที่รับผิดชอบงานด้านบัญชีและการเข้ารับการอบรมไม่ทำให้ระดับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ

ด้านทุนจดทะเบียนของธุรกิจ ผลการศึกษา พบว่า ผู้สอบบัญชีมีการตรวจสอบบัญชีของธุรกิจที่มีทุนจดทะเบียน แตกต่างกันมีผลกระทบต่อตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ ในด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานการตรวจสอบ ด้านการรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี ด้านคุณภาพการตรวจสอบ และ ด้านความเสี่ยงในการตรวจสอบ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการ ศึกษาของ ไพโรจน์ เกตุภักติกุล (2546) เรื่องคุณสมบัติ ความรู้ ความชำนาญของผู้สอบบัญชีภาษีอากรที่ห้างหุ้นส่วนขนาดเล็กพึงประสงค์ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าของกิจการหรือห้างหุ้นส่วนขนาดเล็กที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท สินทรัพย์รวมและรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท จำนวน 294 ราย ซึ่งผลการวิจัยเชิง สำรวจพบว่า ต้องการเพศหญิงมาเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรมากกว่าเพศชาย และ ควรจบการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีอายุระหว่าง 25-29 ปี ประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้อง 6-10 ปี คุณสมบัติที่ต้องการ คือ ความซื่อสัตย์สุจริต เที่ยงธรรม รอบคอบ ไม่เปิดเผยความลับของลูกค้า ด้านความรู้ต้องรู้เกี่ยวกับเรื่องการวางระบบบัญชี มาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี การตรวจสอบภายใน และการสอบบัญชีส่วนความชำนาญที่ต้องการ คือ การให้คำปรึกษาด้านภาษีอากร แก้ไขปัญหาที่เกิดจากการตรวจสอบ การให้คำปรึกษาด้านการบัญชี สอบทานงานสอบบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคุมงานตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรธุรกิจ มีข้อเสนอแนะจากการศึกษาดังนี้

1. ผู้ตรวจสอบบัญชีควรวางแผนและพัฒนาระบบและกระบวนการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการควบคุมคุณภาพของการตรวจสอบบัญชี เพื่อให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มลูกค้าที่ใช้บริการในการตรวจสอบบัญชีภาษีอากรของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการให้มากขึ้น
3. ควรศึกษาสภาพและปัญหาในการตรวจสอบบัญชีภาษีอากรในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบผลที่ได้ว่าปัจจัยใดที่สอดคล้องหรือมีปัจจัยใดที่มีความแตกต่างกันเพื่อใช้เป็นข้อมูลให้กับผู้ที่สนใจการตรวจสอบบัญชีภาษีอากรต่อไป
4. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบบัญชีภาษีอากร ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ